

► Rotterdamse onderzoeker herkent een échte leugenaar

Zo kun je iemand goed ontmaskeren

Een leugentje om bestwil lijkt onschuldig, maar hoe weet je of iemand je écht in de maling neemt? Volgens Sophie van der Zee, universitair docent en rechtspsycholoog aan de Erasmus School of Economics, zijn sommige leugenaars gevaarlijker dan we denken. Ze ontwikkelde onlangs de app *BestLiar*, waarmee je kunt testen hoe vaardig je bent in het ontmaskeren van leugens.

Barbara de Jong
Rotterdam

Iedereen liegt weleens. Denk aan een niet gemeend compliment of jezelf net wat beter voordoen dan je bent. Vooral tijdens dates of sollicitatiegesprekken wordt de waarheid vaak wat opgerekt. Maar sommige leugens hebben grotere gevolgen, zoals bedrog binnen een relatie of zelfs het verdoezelen van een misdaad. Hoe kun je zulke leugens herkennen?

Sophie van der Zee heeft een achtergrond in psychologie, economie en computerwetenschappen. Ze onderzoekt al jaren misleiding en oneerlijk gedrag. Volgens Van der Zee liegen we vaker dan

we zelf denken of toegeven. Hoewel veel mensen geloven dat ze een leugen doorzien, blijkt dat in de praktijk moeilijker dan gedacht.

▲ Onderzoeker Sophie van der Zee. FOTO ANGELIEK DE JONGE

Toch zijn er signalen waarop je kunt letten.

Van der Zee stelt dat leugenaars vaak bewust hun gedrag aanpassen om betrouwbaar over te komen. Ze lijken nerveuzer, trekken hun kin omhoog, duwen hun lippen op elkaar én ze maken opvallend veel oogcontact. „Veel mensen denken dat leugenaars weggijken, maar het tegenovergestelde is vaak waar”, zegt ze. „Ze kijken je juist lang aan om te controleren of je hun verhaal gelooft. Onnatuurlijk oogcontact kan daarom een teken van liegen zijn.”

Ook vertellen leugenaars vaak uitgebreide verhalen met irrelevante details die lastig te verifiëren zijn. „Ze vertellen bijvoorbeeld veel over wat ze vóór of ná een gebeurtenis deden, of noemen onbelangrijke zaken. Iemand die de waarheid spreekt, voelt zich zeker genoeg om te zeggen: ‘Dat weet ik niet’.”

Volgens Van der Zee zijn er meerdere verklaringen waarom leugenaars zich anders gedragen. „Het is vaak moeilijker dan ge-

▲ De app *BestLiar*, die leert leugenaars te herkennen.

FOTO BESTLIAR

woon de waarheid vertellen. Maar wie vaker liegt, wordt er mogelijk wel beter in. Ook zorgt liegen voor meer stress en angst. Wie narcistische of psychopathische trekjes vertoont, heeft daar juist weer minder last van.”

Hoe vaak mensen liegen, wordt vaak onderschat. Wanneer hen wordt gevraagd hoe vaak ze liegen, denken de meeste mensen dat dit gemiddeld twee keer per dag gebeurt, zo blijkt uit onderzoek van Van der Zee. Een onderzoek van Weiss & Feldman (2006) toonde aan dat mensen in een gesprek van

tien minuten al gemiddeld twee leugens vertellen. „Dit zijn meestal relatief onschuldige leugentjes, zoals beweren dat ze een bepaald boek hebben gelezen om een betere indruk te maken.”

Nu wil Van der Zee weten hoe leugengedrag zich over langere tijd ontwikkelt. Blijven leugenaars zich hetzelfde gedragen, of passen ze hun gedrag aan? En worden mensen beter in het herkennen van leugens naarmate ze meer oefenen? Om deze vragen te beantwoorden, ontwikkelde ze samen met de Universiteit Utrecht de game-app *BestLiar*.

Korte filmpjes

Met de app kunnen spelers korte filmpjes bekijken en aangeven of de persoon in beeld de waarheid spreekt of liegt. Daarnaast kunnen gebruikers zelf een video opnemen waarin ze een afbeelding beschrijven, waarbij ze mogen kiezen of ze de waarheid vertellen of liegen.

Wie leugenaars succesvol ontmaskert, verdient punten en klimt op de ranglijst. Je kunt ook een eigen poule aanmaken, zodat je kunt testen hoe goed je de leugens van je vrienden en collega's kunt detecteren.

Wat deze app bijzonder maakt, is dat hij toegankelijk is voor een breed publiek. „We verzamelen nu data die een veel bredere afspiegeling is van de bevolking.”

Bij Domus Valuas maken we er het beste van...

...het allerbeste.

Het liefst woont u zo lang mogelijk thuis. Maar als dat echt niet langer gaat, is wonen op een van onze adembenemende woonzorg-locaties een fijn alternatief. Samen met u, uw familie en naasten creëren we een nieuw thuis. Net als voor mevrouw Roodenburg. Door de huiselijke sfeer, zorg en liefdevolle aandacht, leeft zij zoveel mogelijk het leven zoals zij dat wenst. Om zo volop van iedere dag te genieten.

Ga naar domusvaluas.nl/allerbste voor de locaties bij u in de buurt.
Kunnen wij u helpen? Bel ons Family Office via +31 (0)85 - 0813 213

Aldeboarn • Amsterdam • Baarn • Brummen • Deventer • Den Bosch • Den Haag • Gouda • Haarlem • Heemstede • Hilversum
Huizen • Nijmegen • Oegstgeest • Oirschot • Rotterdam • Utrecht • Venray • Vught • Warmond • Warnsveld • Zeist • Zwolle

DOMUS VALUAS

Ruimte voor leven